

BOG

DE UNÆVNELIGE (/BOEGER/DE-UNÆVNELIGE)

Af Trisse Gejl (/forfattere/trisse-gejl) (2023)

[Log ind \(/user/login?destination=/boeger/de-unævnelige\)](#) for at anmelde

Gribende og indsigtfuld selvbiografisk roman gør op med fortælses gennem generationer og viser, at det er vigtigere for litteraturen at være sand end at være "virkelig".

LÅN PÅ BIBLIOTEKET

<https://bibliotek.dk/da/search/work/>

SEARCH_BLOCK_FORM-870970-

BASES%3A136104758&FRAGMENT-CONTENT)

ANMELDELSE

29 jun.23

(/users/lise-vandborg)

Af Lise Vandborg (/users/lise-vandborg)

Redaktør

Gribende og indsigtfuld selvbiografisk roman gør op med fortælses gennem generationer og viser, at det er vigtigere for litteraturen at være sand end at være "virkelig".

Ulvkvinten (<https://litteratursiden.dk/boeger/ulvkvinten>) er "mere sand end virkeligheden", skriver Trisse Gejl i sin seneste udgivelse og afviser mediernes fokus på den autobiografiske læsning. Hendes roman "Ulvkvinten" giver et nuanceret billede af en psykisk syg kvinde og viser, hvordan sygdommen påvirker de nærmeste. Da romanen udkom i 2016, blev hun tilbudt interview i et dameblad, hvis hun fortalte en privat historie, men det takkede hun nej til. Hvis hun skulle skrive om eget liv, ville hun gøre det på sin egen måde. Det gør hun så med "De unævnelige", og det er der kommet en glimrende bog ud af.

"De unævnelige" er opbygget kronologisk og skrevet i en essayistisk stil. Sidelebende med afsnit om skriveprocessen fra nutiden får læseren indblik i, hvordan hændelser i Trisse Gejls liv har spillet ind på de enkelte romaner, siden hun skrev sin debut i London i slutfirserne. Ud over at "De unævnelige" viser, hvordan hendes liv og romaner faktisk er forbundet, sætter den forfatterskabet i et større perspektiv. Tonen er rå, sårbar og foruroligende på samme tid, og bogen lyser af indre nødvendighed. Undervejs optræder en række ungdomsvener, som er døde, men nu findes de i skriften, ligesom de unævnelige familiedømmer, og alle er med til at tegne et portræt af en følsom forfatter med masser af råstyrke.

Bogen er et stærkt vidnesbyrd mod de familiefortælses, som har kastet lange skygger ind over forfatterens liv siden barndommen. "Hvorfor er der så meget du ikke har fortalt", siger Trisse Gejls søn i første linje af bogen, men hun undrer sig, da hun jo taler hele tiden. Dermed er hun selv på vej til at gentage den fortælses, der går fra generation til generation i familien. Flere personer er nemlig unævnelige og nærmest slettet af familiehistorien, og den største fortælses af dem alle er morens selvmord, da Trisse var 4 år. Hun husker kun "en gulvspand, især kluden, der hang våd over kanten". Hendes storebror husker lyden, da morens krop ramte fortovet fra 4. sal. Men det blev der ikke talt om.

Faren forsøgte at slette alle spor efter moderen, og da Trisse rekvirerede hendes journaler fra det psykiatriske hospital, blev han rasende. Trisse finder ud af, at moderen inden selvmordet vidste, hun ville blive forladt af Trisses far, der havde fundet en anden. Det unævnelige er derfor ikke blot selvmordet, men også den kendsgerning, at moderen vidste, hun ville blive forladt. Kvinder, der bliver forladt til fordel for en anden kvinde, er i øvrigt også et spor gennem bogen.

I "De unævnelige" insisterer Trisse Gejl på retten til at kende – og skrive om – sandheden og dermed bryde familiens tavshedskultur. Samtidig kredser bogen om, at der altid er flere sider af en historie, men at alle har ret til at fortælle deres version. Forfatteren fremhæver, at hendes tre sønner vil fortælle forskellige versioner af familiehistorien, og at de tre fortællinger kan være lige sande. Men som i hendes egen livsfortælling kan der være blinde vinkler, og ting hun aldrig får at vide.

På blot 156 sider rummer "De unævnelige" mange vigtige og tankevækkende refleksioner om livet og om forholdet mellem liv og fiktion. Det er kort sagt en bog, der gør læseren klogere på både livet og skriften. Trisse Gejl er kritisk overfor autofiktionen og citerer forfatteren Amos Oz: "Den der søger fortællingens keme i området mellem skabelsen og forfatteren, begår en fejl. I stedet skal man søge den i området mellem det skrevne og læseren." Umiddelbart lyder det som et paradoks, da "De unævnelige" også forbinder liv og fiktion, men det afgørende er, at Amos Oz og Trisse Gejl mener, at fokus skal flyttes fra den selvbiografiske roman til den selvbiografiske læser. "Den selvbiografiske læsning er da mere interessant end den selvbiografiske skrivning, sagde jeg".

"Ulvkvinten" var ikke blot en af de første i tidens bølge af bøger, der satte ord på kompleksiteten i psykisk sygdom, men i min optik en af de bedste romaner om emnet. En fiktiv roman, der vil blive stående, fordi den er sand. Jeg er derfor fuldstændig enig i tesen i "De unævnelige": I læserens møde med litteraturen er det vigtigere, at den er sand, end at den er virkelighedens spejl.

BOGDETALJER

Andre bøger af Trisse Gejl